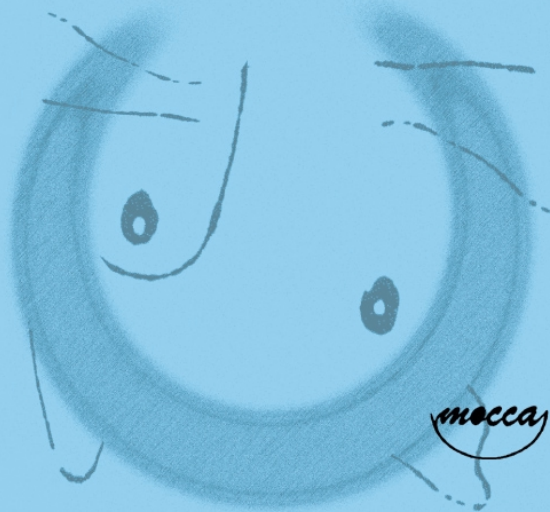

Mrtvá kočka

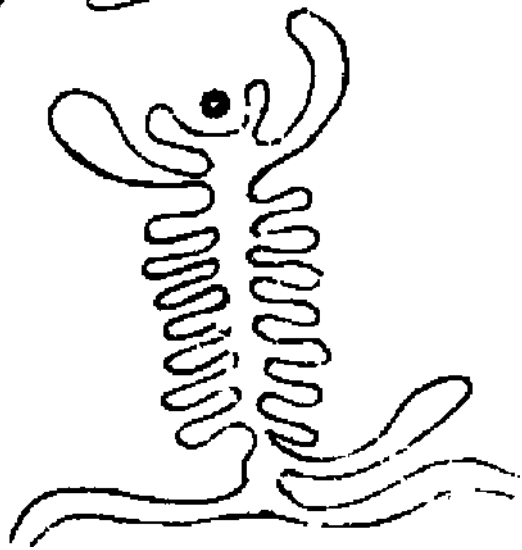
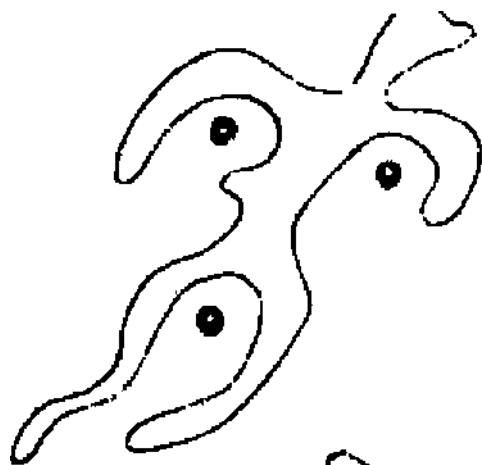
Mrtvá kočka

Sbírka
zenových říkadel,
básniček
a překážek

Mrtvá kočka

Mrtvá kočka

**Sbírka
zenových říkadel,
básniček
a překážek**

Vybral a přeložil

Václav Cílek

DOKOŘÁN

Dokořán, 2002

Translation © Václav Cílek, 1982, 2002

ISBN 80-86569-32-2

Stín bambusu padá na kamenné schody
dotýká se jich
ale ani zrnko prachu se nezvedne
Měsíc se zrcadlí v hlubině rybníka
ani vlnka se nezvedne jeho paprskem.

Úplně mimo naše vzývání
kvetou švestky
kvetou třešně.

Nanyoku

Co nedovedu sám jasně říct
není jasné ani mně samému.

Padá déšť.
Jak ho chceš zastavit?

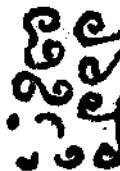

Mistr Hyakudžo slíbil mnichům,
že až obdělají pole,
poví jim všechno o zenu.
Když skončili práci,
mistr mlčky rozpřáhl ruce.

O umění lukostřelby:

Nemyslete na to, co máte dělat.
Neuvažujte, jak to máte dělat.
Šíp vylétne hladce jen tehdy,
když překvapí i samotného lukostřelce.

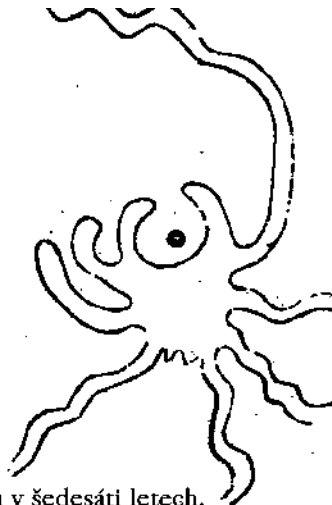
Musí to být, jakoby se tětíva náhle prořízla palcem,
který ji drží. Nesmíte otevírat pravou ruku záměrně.
Tětívu držte jako malé dítě drží nabízený prst.
Sevřte jej tak pevně, že se díváme síle drobné pěstičky.
A když prst pustí, není zde nejmenšího škusnutí.
Víte proč?

Dítě si nemyslí: pustím prst, abych mohlo chytit
jinou věc. Řekli bychom, že si hraje s věcmi,
kdyby nebylo stejnou pravdou,
že si věci hrají s dítětem.

Můžete se učit od obyčejné bambusové větve,
co se má stát. Ohýbá se níž a níže pod vahou sněhu.
Náhle sněh sklouzne na zem, aniž by porušil klid listu.
Zůstaňte jako on v bodě nejvyššího napětí,
dokud z Vás výstřel nespadne.

Když je napětí dovršeno,
výstřel musí padnout.

Lukostřelba není kratochvíle,
ale záležitost života či smrti.
Jeden výstřel - jeden život.

Džošu začal studium zenu v šedesáti letech.

V osmdesáti našel osvícení.

A říká se, že ještě potom čtyřicet let učil.

Jednou se zeptal žák starého Džošu:

„Říkáte, že si musíme vyprázdnit mysl.

Nic v ní nemám. Co bych měl dělat?“

„Zahod' to!“ řekl Džošu.

„Ale já nic nemám. Jak to mohu zahodit?“

„Jestli to nemůžeš zahodit, tak to vyprázdni.

Vylej! Vyhod'! Ale jen už tu nestůj přede mnou
s ničím na mysli!“

Zápasník nazývaný O-nami, Velké Vlny, byl neuvěřitelně silný a zběhlý v bojových uměních. V skrytu dokonce porazil i svého učitele, ale na veřejnosti prohrával i se svými mladšími žáky.

S touto potíží šel k zenovému mistru, který sídlil v malém chrámku u moře, aby mu poradil.

„Velké Vlny je tvé jméno,“ řekl mistr, „tak zůstaň v chrámu přes noc a naslouchej mořským vlnám. Představ si, že ty vlny jsi ty. Zapomeň, že jsi zápasník, a staň se těmi ohromnými vlnami, které vše smetou.“

A mistr odešel.

O-nami zůstal. Snažil se myslet jen na vlny,
ale nedařilo se mu to. Postupně však na ně začal
myslet. Jak noc pokročila, byly větší a větší.
Odplavily květiny ve vázách před sochou
Buddhy, odplavily i vázy.
Nakonec odplavily i bronzového Buddhu.
Za úsvitu chrám zmizel pod vodami
a O-nami seděl s širokým úsměvem na tváři.

Ten den vstoupil na veřejné zápasště
a nikdy neprohrál. Nikdo ho nedokázal hodit.

Doslov

Příběhy a koany uvedené v této sbírce mají svůj původ v 8.-17. století. V samotném Japonsku vznikaly v mnoha variantách a překlady do jiných jazyků počet verzí dále násobí. Základem této knihy jsou klasické knihy Mummonkan, Hekiganroku a Šojoroku. Další příběhy byly čerpány z mnoha jiných sbírek. Z více než 2 000 koanů jsem vybral ty, které se mi líbily. Bylo-li k dispozici více verzí stejného příběhu, přeložil jsem tu, kterou jsem považoval za nejvýstižnější.

Mistr Mummon říká o své sbírce, že obsahuje jen 24 příběhů, ale že jejich počet je pro pronikavou mysl dostatečný, aby pochopila esenci zenu. Jiní říkají, že vyřešením jednoho koanu jste vyřešili všechny. Další tvrdí, že skutečným zenovým činem by bylo spálení všech knih o zenu.

Tato kniha byla poprvé sepsána jako strojopisný samizdat pro spolužáky jednoho divného ašramu v roce 1982. Četl jsem ji pak každý rok a vždy mi některé její části připadaly krásné. O deset let později ji vydal V. Karafiát

v řadě Pražské Imaginace. Během těch let do mne kniha vplynula, takže by mohla být zapomenuta. Jenže mne zastavila Zuzana, která prodává v antikvariátu, a říkala: „Víš, že se na tuto sbírku lidé stále ptají? Proč ji znovu nevydáte?“ S dvacetiletým odstupem jsem ji přečetl a zase prošla sítím času a změn.

Varhošť u Litoměřic, březen 2002

Václav Cílek

Poznámka nakladatele

Sbírka **Mrtvá kočka. Zenová říkadla, básničky a překážky** vychází z textu knihy *Mrtvá kočka. Stín bambusu* (Pražská Imaginace 1992).

„malá, ale silná káva“

svazek 3

Mrtvá kočka
Sbírka zenových říkadel,
básniček a překážek

Grafická úprava Pavel Růt.

Překlad a výběr textů Václav Cílek.

Redakce Marcela Turečková.

Vydalo nakladatelství DOKOŘÁN, s.r.o.,

Kováků 10, Praha 5, dokoran@dokoran.cz,

<http://www.dokoran.cz>, jako svou 19. publikaci.

Vytiskla tiskárna Akcent, Vimperk.

Doporučená maloobchodní cena 99 Kč.